

ՄԱՐԿԻ

ՀԱՆՍԱՊԱՉՕՐԵԱՅ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ
Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 ՄԷՏ.
Քառասուն 12
Վեցսուն 5
Գառնասուն 6
Օտար երկրներու 2 1/2 լիւր
Յանուարու ամիսը մէկ անգամի համար
Չորսու, երկու անգամի համար 2 զրու
է. անկի անգամներու համար զոտ սա
կարկոթիւն կը լինի
Մէն մի թիւ 40 փարս արծաթ :

ՊԱՅՄԱՆՔ
Գուրս գնացած լրագրաց ծախսը ծախ
քը խմբագրութեան վրայ է :
Լրագրաց վերաբերեալ նամակ կամ որ
ե իցէ գրութիւն խմբագրութեան համար
պիտի ուղարկուի : Կարգադրութեան համար
լրագրաց վերաբերեալ խմբագրութեան
համար ծախքը չիմանալով նամակ չիւ
ղարկուիր :
Չտարած նամակ, յոգաւոր, եւ ետ
ին արտիք :

ԿԱՌԱՐԱՆԻՑՈՒՄ 15 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՀԱՆԱՊԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս ամիսը հասած հետաքննութիւնները

Կոտորուած 26 օգոստ.
Թայմի լրագրութեան թէ Գերման
իտա և Աւստրիա, ինչպէս Գաղղիա և
Անգղիա, շահ տան թուրքիոյ և նորա
գրաւորութեան միջոցով անհաշիւ աշխատ
քան որոնց : Յիշեալ լրագրութեան համար
թէ փոխադարձ իրարմէ Գաղղիական
զին տոնէր կ'առնուի : Յոստոստանի մա
սիկ Բանակցութիւնները փոխադարձ :

Պարբեր 26 օգոստ.
Սուտ կը հանուին այն զորացները թէ
խաղաղութիւնը ծագեր են Տալուստայի
մէջ :

Լոնտոն 26 օգոստ.	
Անգլ. Բոնոն	97 15/16
Ռոս. »	9 5/8
Փոթ. 1863	10
» 1869	9 7/8
» 1871	68 5/4
» 1872	16 5/8
» 1875	9 5/8
» 1877	82 5/8
Պանք Օթման	9 5/8
Ռոս. փոթ. 75ի	89 1/4
Եղիպտ. միացեալ	61 5/8
» արտոնուող	89 7/8
Տոյրա Սանիէ	69 7/8
Փոթ. Ռալիա	95 5/8

Փարիզ 26 օգոստ.	
Ռոս. Բոնոն	9 52 1/2
» Երկրորդ	30 25
Պանք Օթման	498 75
Գաղղ. »	50 0
» »	50 0
Նոր 83, 80	

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հիւսիսական խնդրոյն վրայ տե
րութեանց հաւաքական պատաս
խանը վերջապէս երէկ Բ. Դրան
մատուցուեցաւ Կերմանական դեռ
պահանջաւ առաջին թարգմանին
միջոցաւ :

Պատասխանադրոյն իմաստին վրայ
տրուած տեղեկութիւնը այս առաւ
վաղը թիւ մէջ հաստատուած են :
Տէրութիւնը բացարձակապէս կը
յայտնեն թէ Գերմանական զորաց
որոշումները վերջնական են, և
երկրորդ անգամ կը հրաւիրեն զի
Դրան, որ զանոնք ընդունին : Ա
մենայն ինչ, հետեւեալը կայսերա
կան կառավարութեան տակիք պա
տասխանին կախեալ է :

Վաւեր Ապետին փաշան, տեղա
թեանց պատասխանին ստանալուն
պէս, Առաջին նախարարին քով
գնաց, որոյ հետ երկրորդէն խոր
հրդաւիյնեցաւ : Յետոյ կայսերական
պարտը գնացին :

Վեհ. Սուլթանի երկրորդ կար
գի Մէհմետէ պատուանշանը դիպեց
Անգղիոյ երեսփոխանաց Ժողովին
անգամ զօրավար Պրենսպլին :

Պարտի Պատար լրագրութեան իւր
երէկուան թիւով կը հաստատեն նա
խնդիրը օրը տուած այն լուրը թէ
մեծ տեղութիւնը նաւային ցոյցը
կատարել օրոշած են, թէ և խաղա
կան Օրենքին լրագրութեան հաւաքակը
կը պնդէ :

Բարեկարգման Եւրոպական
յանձնարարութեան վերջին երկուշաբ
թի առաւր նամակ մէջ, Բ. Դրան և
Ռուսիոյ պատուիրակներէն զատ

միւս պատուիրակաց ամենն ալ
Գաղղիոյ և Աւստրիոյ պատուիրա
կաց ներկայած յիշատակողքին հի
ման վրայ հետեւեալ որոշումն ըն
դունեալ են :

Գերմանիոյ, Անգղիոյ, իտա
լիոյ, Գաղղիոյ և Աւստրո-Հուն
գարիոյ պատուիրակներն յիշատա
կողքին արամադրութիւնները կը
յանձնարարեն Բ. Դրան, և կը փա
փաքեն որ կայսերական կառավա
րութիւնը նոր կանոնադրութեան Արա
նիոյ միւս երկրները մնացած
ժամանակ ի հաշիւ առնու. նաեւ
այն պատու թիւներն ու արտա
նութիւնները, զոր Եւրոպայի դա
ւաւեան դուրս գալուով լեռնային
դաւաւաններն հնուց ի վեր կը փա
խըն, զիտուողապէս Շվեյցարի
արածութիւններն : Եթէ Բ. Դրա
նը յարմար գտնի նաեւ Ալպանի
ական երկրները միացնելով մէկ
նահանգի վերածել, ինչպէս պատ
ուիրակներն որ և է առաքելութիւն
մը չունին ընելիք :

Վեհնային օգոստ. 19 թուով կը
ծանուցուի թէ Պէրիէն Ռուսուդ
Ռուսական նաւ միւսեր է իւ առա
ւանդ երթը, և կը լինի թէ յիշ
եալ նաւը 16 սոյս և 370 զինուոր
հաներ է Ռուսուդ և ստանց ա
մենն ալ Ռուս են եղեր :

Պալատիկ լրագրութեան Բ. Դրան
վերջին ծանուցողքին վրայ, որով
Պալատիկ նոր հարաւահարա
թիւններէ գնալու առաւած էր, կը
արհամարհեն որ Եւրոպական յանձ
նարմին մը միջոցաւ քննութիւն
բացուի ստուգելու համար թէ ե
րթող զանգաւորը իրաւացի են :
Պալատիկ լրագրութեան պաշտօն
նոր թուրք պաշտօնատարը պղտիկ
պիտի ինչպէս եթէ այդպիսի քննու
թիւն մը բացուի :

Բախարօյն օգոստ. 19 թուով
կը հեռագրեն եւրոպական լրագր
ութեան Օսմանեան կառավարու
թիւն երկու փոխադրական նաւ
յառաջողքի է Տուրքիոյն այն
(Խալաթ) բնակչաց համար, որք Դա
րատաղի իշխանութեան ներքեւ Գա
նալ յանձն չառնող կը փոխադրին
Օսմանեան հողը գաղթելու :

Թայմի լրագրութեան Կ. Պոլսոյ թիւ
թիւնի օգոստ. 17 թուով քաջած
մի երկար հեռագրութեան փոխադ
րութեան կը ծանուցանեն թէ նախար
առաջին նախարար Սոլիմ փաշան
որ միշտ վեհ. Սուլթանին վրաս
հարկութեան կը վայելէ, ի մտոյ
գարծեալ Օսմանեան նախարարու
թեան մէջ պիտի մանէ : Նոյն թիւ
թիւնից, առաջին նախարար Բարձր
պատիի փաշային հրաժարական
տուած և վեհ. Սուլթանին չընդու
նած լինելն ալ կը յիշէ, բայց ասոնք
հաստատուեալ պարզ զրոյցէ մ'
աւելի արժէք չունին :

Տէյիլ Նիւզ լրագրութեան Ամերիկա
ցի փարքին Միսիսիպիի սպանման
վրայ զրաւ մէկ խմբագրական յօդ
ուածը սա հետաքրքրական տողե
րով կը վերջացնէ :
Երրորդ սպանութիւնն է այս
որով քանի մը տարուան միջոցին
մէջ թուրքիոյ Ամերիկացի Միսիս
իպիոյ կարգը կը ցանցաւ : Այսու
ամենայնիւ, նոքա բնութեւն արտադ
րութիւն չեն ցոյցնել Օսմանեան

տէրութեան և է կողմն իրենց
ձանքերը թուրքերու, բնդ հալա
ւակին, վտարել վրայ կառուցեալ
Ռալթիլթ Բոյէթի անօրէնը : Տարթ
Ռալթիլթն ծանուց Սպանիական ծա
փան միւս կողմը գնաց Միսիսիպի
նահանգաց մէջ մեծ դուռնոր մը
հանգանակելու համար, որով կա
րող լինի շարունակել կրօնական և
կրթական այն ընդարձակ շարժում
ներն, որոյ հանրամասնութիւնը Եւր
է Ռալթիլթեան վարժարանը :

Կրտսի թէ Սուրբիոյ նոր կառա
կող Համալի փաշան հրաժարական
ղրկեր է :

Բ. Դրան նախարարաց մէջ դա
ւաւոր կառավարութիւն մը, կընէ
Սիւսիպիոյ, ամենայն դարձեալ
կը պնդէ երկր թէ պէտք է ան
պատճառ և չուսով լուծու. մ'մը տալ
Դարատաղի խնդրոյն, որպէս զի ա
րաւ թեանց կողմէ նաւային կամ ու
րիշ որ և է ճշգրտան միջոցներու ա
ւելի չմտայ :

Միւս նախարարք ալ կը պնդեն
եղեր թէ թուրքիոյ կողմէն Ալպա
նիոյ վրայ ամենապիտեւ ձանք մը ոչ
միայն աղագուսթիւն չունենար,
այլ և կընայ այդ նահանգը կործն
ցնելու առ մէջ :

Ռալթիլթեան նախարարութեան վեհա
կը խիստ գիտելին կը նկատուի :
Ալպանիոյ և Գաղղիոյ միջոց
միջին վերջին օրերն ալ կընէ մ'ե
րթող լինելուն լուրը կը հաստատ
ուի :

Կոնստանտնուպոլսոյ եղեր է, և
երկու կողմէ շատ մարդ մեռեր են :

Ռալթիլթեան օգոստ. 18 թիւ
ով Անգլիական լրագրաց կը հե
ռագրեն թէ Միսիսիպի-Նահանգաց
կառավարութիւնը Կ. Պոլսոյ Ամե
րիկեան դեսպանատան հրաման ը
րեր է, որ Ամերիկացի Պ. Փարքին
Միսիսիպիոյ սպանման խնդրանքը
պատճելու համար ամենախիտ
անօրէնութեանց գործարարութիւն
ներն ստիպողաբար պահանջուի Բ.
Դրան, Պարսի ընկերութիւնն ար
տաքին գործոց նախարար Պ. Է
վարթիսի գիտելով խնդրեր է որ
Միսիսիպի-Նահանգաց կառավարու
թիւնն աղագուսթիլ ընդունէ ձեռք առ
նալ Պ. Փարքին մարդասպանները
պատճելու առաւ և Ռուսիոյ Ամերի
կացի Միսիսիպիոյ անձնական ա
պահովութեան երաշխաւորելու
համար Պ. Էվարթի պատասխանէր
է թէ Ամերիկեան կառավարութիւնն
այս գործին մէջ պէտք եղած արեւ
բնութիւնն արդէն ըրած է, և այ
սուհետեւ ալ այն գործն իւր խորին
ուշադրութեան առարկայ պիտի
լինի :

Անգլիական լրագրաց մէջ հը
րատարակեալ տեղեկութեանց նա
յն լուր, Արեւելեան Ռուսիոյ վեհա
կը քննող Անգլիացի Ռուսին գըն
դապետն իւր տեղեկագրին մէջ կ'ըն
թէ Պալատիկ կողմէն խաղաղ
վրայ ի գործ դրուած խաղաղ
թեանց զրոյցները չափազանցութիւն
ներն Պ. Ռուսիոյ Յունաց գեթ Պալատ
րաց թշնամութեան սղի ունենալը
կը հաստատէ, և կ'ընէ նաեւ թէ
ինք գտած է որ պատրաստութիւն
ներ կը լինին Արեւելեան Բոսնի
Պալատիկ հետ փոխադրու համար :

Երբ թուրքիա և Յունաստան կը
աւել բռնուին :

Ռալթիլթի վեհապետ Պ. Պարթի
անո երէկ Կ. Պոլսոյ վերայ արծա
ւ :

Ճիւղեի Պարթիկ հիւպատոսը Կ.
Պոլսոյ երկու և Այս մարդը, ճան Անգ
ղիացի անուամբ մանկահասակ գե
րի մ'աւել, որուն արձակու մը կը
պահանջուէր Բրիտանական կառա
վարութեան : Պարթիկան դեսպան
Մոհամմէ Խան յիշեալ գեղին ազատ
հրատարակէր է, և ճան ուղղակի
Բերա Անգլիական հիւպատոսա
նէն երթալով յայտնէր է, ըստ վա
ղը թիւ թէ ինք Պարթիկ հիւպատո
սին բնականապէս մէջ մտաւ կը փա
փաքի :

Սերպիոյ ամեն կողմէն աղգա
լին զորաց ընդհանուր կրթութիւն
մը կը լինի այս միջոցաւ :

Գաղղիացի իշխանութիւնը զի
նուց ներքեւ 20,000 զօրք ունի այ
ժամ, որք կառավարակաւ պատե
րադրութեան են :

Բեհմիւր Ս. փուլ ստորագրու
թեան մի մարդասէր օգոստոս 20
թուով Տէյիլ Նիւզի մէջ նամակ մը
Եւրոպական լրագրութեան Կ. Պոլ
սոյ առաջին նախարարը կրնայ հա
մարուի, զի արտաքին գործոց նա
խարարութեան և Կորպորացի իշ
խանէն զատ ուրիշ ուրիշ նախարա
րութիւնը և նախարարը Լորիս Մէ
լիքի ստորագրողեալ կառավար
ներն կը պահանջէ որ իրենց ան
գուտ ծախքերէն մէկ մէկ փաք
դուան յատկացնեն Արմենիոյ և
Քրդաստանի սովորաց համար, ո
րոյ թշուառութիւնը միշտ կը շա
րունակէ, և որք իրենց մատու
արագապէս ապահովելու չափ օգ
նու թիւն չեն ստացած դեռ :

Բերայի մէջ հաստատուեցին տ
պահովութեան պահպանութեանը
համար զօրք ալ պիտի գործածուի :

Մամուտը հեռագրութեան կը ծա
նուցանէ թէ Հնդկաստանի մէջ
քանի մ'իւրաւ լրտեսներ բռնուե
ր են, որք խաղաղութիւնը զրոյց
կաշխատին եղեր, և քովերէն
կախածելի թուղթեր եղեր են :

Պէրիպոլի նահանգին մէջ (հի
սիսիպի Սիւրիէ) Գերմանացի մը
տաւեր կողպուած լինելով, Գեր
մանական դեսպանատունը Բ. Դրա
նէն 20,000 Քրանք հաստատու
հանցէ, Բ. Դրան խաւն յանձ
նարմին մը ձեռամբ քննութիւն
խնդրեց, բայց դեսպանատունը
չընդունց :

Պրուսիոյ Պարթիկ հիւպատոսը
կը հեռագրէ թէ Կուսակալ Ահմէտ
վէֆիդ փաշան քաղաքին փողոց
ներէն միայն մէջ 7-8 տարեկան Պար
թիկ սպայ մը ձեռնէր է ծանրապէս
որով տուին կեանքը փաշայի մէջ
է : Մոհամմէ Խան այս հեռագրութե
վաւով Ապետին փաշային հաղորդեց :

Պ. Է. Ջարիֆի այս օրերն իւր ըն
տանեօք Սիւրիէ պիտի երթայ, և
հ-Յ ամիս հոն պիտի մնայ :

Թէիէ-Պաշայի գեղջիկական պա
րահանք են յետաձգուած լինելով
յիշեալ պարահանքի կողմէն Ա
րմիք պէյ կ'աղագրարէ թէ արդէն
տոմնակ ստացած անձինք Բերայի
Տէրիլի փողոցը թիւ 7 տունը գիմե
լով, իրենց հաշիւը պէտք է կար
գաղեն :

Լրագրութեան կը ծանուցանեն թէ
Երկրաբան զինեղ պարս ամերեն
Անտան Ալիք Էփէնտի տունը, փաք
մագ-գարու, և 150-200 տոկոյ
արժողութեամբ սեղանի արծաթե
զէն սպասք և ուրիշ նիւթեր վե
րացեր են :

Լոն Թիւրքի լրագրութեան պաշ
տոնական հաստատմի մը մէջ կը
ծանուցանէ թէ տէրութեանց նա
ւային ցոյց մ'ընելու առաջարկու
թիւնն, որ անցեալները մէկ կողմ
թուած կ'երեւէր, վերադառնալու
առնուած է : Լոն Թիւրքի լրագրութե
կը յայտնէ անոր թեանց աշխատ
փարութեան այս փոխադրութեան
համար, որուն օրինակ որ պատճա
մը չունենէր :

Տէյիլ Նիւզի Բեյ լրագրութեան նըս
տայ թղթակցին օգոստոս 19 թուով
կը հեռագրէ թէ Կոնստնուպոլս
լիքի քով մ'գործնականապէս Ռու
սիոյ առաջին նախարարը կրնայ հա
մարուի, զի արտաքին գործոց նա
խարարութեան և Կորպորացի իշ
խանէն զատ ուրիշ ուրիշ նախարա
րութիւնը և նախարարը Լորիս Մէ
լիքի ստորագրողեալ կառավար
ներն կը պահանջէ որ իրենց ան
գուտ ծախքերէն մէկ մէկ փաք
դուան յատկացնեն Արմենիոյ և
Քրդաստանի սովորաց համար, ո
րոյ թշուառութիւնը միշտ կը շա
րունակէ, և որք իրենց մատու
արագապէս ապահովելու չափ օգ
նու թիւն չեն ստացած դեռ :

Ռալթիլթի կայսեր հրամանադրին
որով Լորիս Միլիքի զօրավարը
Ներքին գործոց նախարար կը լինի
Գերագոյն յանձնարարութեան կը
յիշէ : Կայսերաբար իւր նա իւր բացա
ռիկ պաշտօնն յաշխարհեալ կա
տարած է, և անոր սովորական գոր
ծերը ներքին գործոց նախարար
թեան կը յանձնէ :

Եւրիէն կայսեր հիւսիսային վե
րագաւանային յետոյ այցելութիւն
տուաւ Վերթիւրի Թագուհի
Այս երկու վեհապետ այրները սի
րով տեսակցեցան, և միտեղ ճա
շեցին :

Սէն Տրենի մօտ (Գաղղիա) բընա
կող Շրամ զօրավարն որ 91 տա
րեկան է, գիշերուան մը մէջ 600,
000 Քրանք (26,000 Անգլիական լի
րա) կորցր : Գողթն տուանց զայն
արթնցնելու սենեակը մտած և այս
չափ արժէք ունեցող թանկագին
նիւթեր վերուցած էին :

Այսօր Յունաց վերադարձան
տունին առիթով, Պարսի Գոյ է :

Ա 2 7

Հայերէն և Գաղղիերէն լեզուաց
համար վարժութիւն մը կը խնդրուի
պատուաւոր Հոյ տան մը համար,
զոհացեցիլ ամառականաւ : Յանձն
առնողը լրագրոյս դրաստեակը
պէտք է գիտնէ :

